

BILTEN

ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj 6

Sarajevo/Mostar, 2024.

Sastanak radne grupe za uvođenje imunizacije protiv pneumokoka u Federaciji BiH

Sarajevo, 3. 4. 2024. godine

Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH bio je domaćin sastanka Radne grupe za izradu Plana uvođenja i Programa imunizacije protiv pneumokoknih infekcija u Federaciji BiH koji je održan 3. aprila 2024. godine u Organizacijskoj jedinici u Sarajevu.

Ugledni stručnjaci koji rade na imunizaciji u Federaciji BiH razgovarali su o najnovijim saznanjima i iskustvima o pneumokoknoj bolesti i svim aspektima imunizacije protiv pneumokoka.

Direktor Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH prim. mr. sc. Siniša Skočibušić, dr. med., prisutne je upoznao o koordinaciji uvođenja

ove vakcine između Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH, Federalnog ministarstva zdravstva i ključnih partnera među kojima se posebno ističe UNICEF BiH, dok je voditelj Službe za epidemiologiju zaraznih bolesti Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH prof. dr. sc. prim. Sanjin Musa, dr. med. predstavio aktivnosti na razvoju Plana uvođenja i Programa imunizacije protiv pneumokoknih infekcija u Federaciji BiH.

Vakcina protiv pneumokoka je druga po redu vakcina koju Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH uvodi u program imunizacije u posljednje dvije godine. Prethodno je 2022. godine uvedena vakcina protiv HPV.

Predstavnici Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH na konferenciji o unaprjeđenju imunizacije u Evropi i regiji Euroazije

Beograd, 3. 4. – 5. 4. 2024. godine

Konferencija “Odgovor na vakcinaciju protiv COVID-19: naučene lekcije iz Istočne Evrope” na kojoj su prezentovani rezultati projekta MOMENTUM – Transformacija i pravičnost redovne imunizacije, održana je od 3. do 5. aprila 2024. godine u Beogradu – Srbija.

Konferencija je okupila ključne aktore Projekta, eksperte iz Sjedinjenih Američkih Država, Srbije, Sjeverne Makedonije, Moldavije i Bosne i Hercegovine, s ciljem podjele ključnih uspjeha i naučenih lekcija o strategijama za

rješavanje pitanja pravičnosti i potražnje za imunizacijom u Evropi i regiji Euroazije. U ime Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH, na konferenciji su učestvovali Barbara Knežević, dr. med. i Mirko Međugorac, dr. med. iz Službe za promociju zdravlja.

Govorilo se o realizovanim aktivnostima u području imunizacije protiv COVID-19, prisutnoj tendenciji snižavanja vakcinalnog obuhvata redovnom imunizacijom djece i mladih, posebno za određene bolesti te o hitnim

mjerama i aktivnostima za povećanje vakcinalnog obuhvata u zemljama implementatorima Projekta.

Konferencija je održana uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) i John Snow Instituta iz Bostona (SAD).

Jačanje institucionalnog nadzora nad zdravom ishranom dojenčadi i djece u Federaciji BiH

Sarajevo, 5. 4. 2024. godine

Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH bio je domaćin sastanka Odbora za ishranu dojenčadi i djece u Federaciji BiH 5. aprila 2024. godine, na kojem je prezentiran Projekat “Jačanje institucionalnog nadzora nad zdravom ishranom dojenčadi i djece u Federaciji BiH”.

Na ovom sastanku okupili su se stručnjaci u području zdrave ishrane dojenčadi i djece, ranog rasta i razvoja, zdravstva, javnog zdravstva i obrazovanja kako bi osnažili postojeću saradnju te se dodatno institucionalno

umrežili i poslali poruku o važnosti zajedničkog multisektorskog djelovanja u promovisanju, podršci i unaprjeđenju zdrave ishrane dojenčadi i djece u Federaciji BiH.

Na uvodnom sastanku Odbora za ishranu dojenčadi i djece u Federaciji BiH usvojen je okvir rada Odbora te zadaci i prioritetne projektne aktivnosti.

Moderator sastanaka bila je dr. sc. Aida Filipović Hadžiomerađić, dr. med. – voditeljica Odjela za higijenu i zdravstvenu ekologiju Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH.

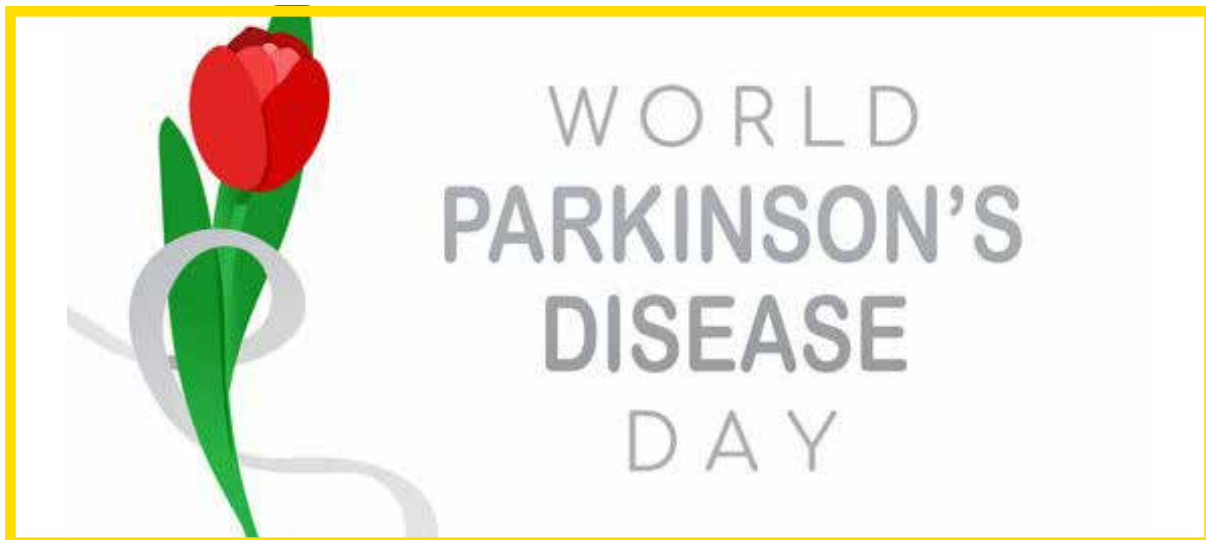
Učešće Zavoda za javno zdravstvo FBiH u obilježavanju Svjetskog dana zdravlja u Centru za aktivno i zdravo starenje Novi Grad Sarajevo

Sarajevo, 5. 4. 2024. godine

U povodu obilježavanja Svjetskog dana zdravlja, Crveni križ Federacije BiH i Crveni križ Općine Novi Grad Sarajevo, u saradnji sa Zavodom za javno zdravstvo Federacije BiH održao je u petak, 5.4.2024. godine edukaciju za korisnike Centra za aktivno i zdravo starenje Novi Grad Sarajevo, u čijem okviru je predstavnica Zavoda dr. Elvedina Žiga, spec. zdravstvene ekologije i higijene i subspec. higijene ishra-

ne sa dijetetikom održala interaktivno predavanje na temu "Ishrana osoba treće životne dobi", sa predstavljanjem elemenata procjene stanja uhranjenosti i bazičnih informacija o vodećim zdravstvenim problemima povezanim sa načinom prehrane.

Sa volonterima Crvenog križa koji čine mobilni tim projekta #HEAL, korisnici Centra razgovarali su o prevenciji padova i prvoj pomoći.

U OVOM BROJU IZDVAJAMO:

Predstavljanje Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH na 25. Mostarskom sajmu privrede

Mostar, 16. – 20. 4. 2024. godine

Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH predstavio se na 25. Mostarskom sajmu privrede koji je održan od 16. do 20. aprila 2024. godine. Sektor zdravstvene ekologije i Sektor javnog zdravstva sa pripadajućim službama i odjelima predstavili su svoj rad partnerima sa kojima Zavod godinama saraduje. Svoje djelatnosti, usluge i kapacitete predstavili su i budućim partnerima, kao i široj javnosti.

Zainteresovani posjetioci Mostarskog sajma privrede imali su priliku na zavodskom štandu razgovarati sa uposlenicima Zavoda i dobiti sve informacije i korisne informativno-edukativne materijale o javnozdravstvenim temama i djelatnostima Zavoda te uraditi besplatnu fizičko-hemijsku i mikrobiološku analizu uzoraka vode namijenjenu za ljudsku potrošnju.

Delegacija Vlade Federacije BiH posjetila štand Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH na Mostarskom sajmu privrede

Premijer Federacije BiH Nermin Nikšić, zamjenik premijera i federalni ministar finansija Toni Kraljević, zamjenik premijera i federalni ministar razvoja, poduzetništva i obrta Vojin Mijatović i federalni ministar pravde Vedran Škobić sa drugim ministrima u Vladi Federa-

cije BiH posjetili su 16. 4. 2024. godine štand Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH na Mostarskom sajmu privrede.

Direktor Zavoda prim. mr. sc. Siniša Skočibušić, dr. med. zahvalio je Vladi Federacije BiH što kontinuirano podržava aktivnosti i

projekte Zavoda. Istakao je da je zadaća Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH čuvati i unaprjeđivati zdravlje stanovništva u Federaciji BiH, pratiti trendove bolesti, identifikovati javnozdravstvene probleme i kreirati prijedloge i strategije za poboljšanje zdravlja

stanovništva Federacije BiH.

Izražavajući zadovoljstvo susretom i posjetom, delegacija Vlade Federacije BiH je ocijenila važnom misiju i ulogu koju Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH ima unutar zdravstvenog sistema.

Zahvalnica Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH direktorici Mostarskog sajma Dalfini Bošnjak

Direktor Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH prim. mr. sc. Siniša Skočibušić, dr. med. uručio je zahvalnicu direktorici Mostarskog sajma gđi Dalfini Bošnjak za aktivnu podršku aktivnostima i projektima Zavoda, podsjećajući da je Mostarski sajam jedan od partnera koji nudi priliku za ostvarivanje novih poslovnih kontakata, kao i priliku za prezentovanje

rada Zavoda.

Direktorica Mostarskog sajma zahvalila se direktoru Skočibušiću što je prepoznao značaj i ulogu Mostarskog sajma i što ovakvim činom produbljuje saradnju između dvije institucije, podsjetivši prisutne na početak pandemije COVID-19 kada je i započela njihova saradnja.

UNICEF provodi evaluaciju podrške Programu imunizacije u Bosni i Hercegovini

Mostar, 16. 4. 2024. godine

UNICEF regionalna kancelarija za Istočnu Evropu i Srednju Aziju, kontinuirano posvećena unaprjeđenju zdravlja djece širom svijeta, trenutno provodi evaluaciju programa imunizacije na sistemskom nivou. U sklopu ovog sveobuhvatnog pregleda, BiH se ističe kao jedna od pet zemalja koje su identifikovane zbog svojih izvrsnih praksi u oblasti imunizacije.

Članica evaluacijskog tima UNICEF Paola Vela posjetila je 16. aprila 2024. godine Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH – Organizacijsku jedinicu u Mostaru. Cilj posjete je pružanje podrške, ali i detaljno analiziranje UNICEF-ove uloge i doprinosa u području imunizacije

u periodu od 2018. do 2023. godine.

Sastanku su prisustvovali i predstavnici UNICEF regionalne kancelarije u BiH, kao i lokalni konsultant prof. dr. Slađana Petković Šiljak. Tokom evaluacijske posjete diskutovano je o ključnim temama, uključujući uspjehe i izazove u provođenju imunizacijskih programa i identifikacija najboljih praksi. Također, gosti su obišli prostorije hladnog lanca u kojima je smješteno centralno skladište vakcina i vakcinalni punkt na kome se pružaju usluge posebno osjetljivim grupama stanovnika, u cilju dobijanja što potpunijih informacija od značaja za funkcionisanje sistema imunizacije.

S obzirom na važnost imunizacije u zaštiti

zdravlja djece i suzbijanju zaraznih bolesti, očekuje se da će rezultati ove evaluacije pružiti smjernice za daljnje djelovanje i

unaprjeđenje programa imunizacije ne samo u BiH, već i u cijeloj regiji Istočne Evrope i Srednje Azije.

Učešće Zavoda za javno zdravstvo FBiH u obilježavanju dekade zdravog starenja 2020-2030.

Sarajevo, 19. 4. 2024. godine

Predstavnici Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH prisustvovali su u petak, 19.4.2024. godine predavanju u Akademiji nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, koje je organizovao Odbor za gerontologiju i gerijatriju Odjeljenja medicinskih nauka ANU BiH. Predavanje su održali eminentni stručnjaci – prof. dr. Jovan Dimitrijević, prof.

dr. Marjeta Mišigoj-Duraković i prof. dr. Zijad Duraković, a bilo je posvećeno temama: “Neurodegenerativna oboljenja starije životne dobi”, “Sarkopenična pretilost – uloga fizičke aktivnosti” i “Kako produžiti ljudski vijek?”, relevantnim za proces zdravog starenja i poboljšanja kvaliteta života osoba starije životne dobi.

Učešće ZZJZFBiH na radionici o zdravoj ishrani djece predškolskog i školskog uzrasta u Brčko distriktu BiH

Brčko, 18. 4. 2024. godine

Na poziv gradonačelnika Brčko distrikta BiH, a u organizaciji UNICEF BiH – u petak, 18.4.2024. u Brčkom je za predstavnike Vlade Brčko distrikta BiH održana radionica o zdravoj ishrani djece predškolskog i školskog uzrasta, kojoj je prisustvovala i dr. sc. Aida Filipović Hadžiomeragić, dr. med. iz Službe za promociju zdravlja Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH.

Inicijativa o održavanju radionice je proizašla iz namjere Vlade Brčko distrikta BiH da pokrene aktivnosti vezane za unaprjeđenje ishrane djece predškolskog i školskog uzrasta,

sa akcentom na rad školskih kuhinja i distribuciju zdravih školskih užina. Tom prilikom je gradonačelnik Brčko distrikta BiH prim. dr. Zijad Nišić inicirao saradnju sa Zavodom za javno zdravstvo Federacije BiH, s ciljem razmatranja mogućnosti da se dobre prakse vezane za ishranu djece koje se implementiraju u Federaciji BiH, prenesu i na područje Brčko distrikta BiH.

Radionica je okončana zaključkom da će, u saradnji sa nevladinim sektorom, Vlada Brčko distrikta BiH do početka juna mjeseca

pokrenuti aktivnosti za implementaciju ovih dobrih praksi u predškolskim i školskim

odgojno-obrazovnim ustanovama koje djeluju na području Brčko distrikta BiH.

Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH obilježio Svjetsku sedmicu imunizacije

Sarajevo, 24. 4. 2024. godine

Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH, u partnerstvu sa Kancelarijom Svjetske zdravstvene organizacije u BiH i uz podršku Evropske unije, organizovao je Okrugli stol naziva "Savremeni momenti imunizacije u Federaciji BiH" na kojem su se okupili stručnjaci u području imunizacije kako bi razmijenili znanja i iskustva dobre prakse, osnažili postojeća partnerstva, osvrnuli se na aktuelnu epidemiološku situaciju i poslali poruku da je imunizacija

najbolja mjera kojom se utiče na smanjenje obolijevanja i umiranja od zaraznih bolesti.

Okrugli stol je održan 24.4.2024. godine u Zavodu za javno zdravstvo Federacije BiH – OJ Sarajevo.

Direktor Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH prim. mr. sc. Siniša Skočibušić, dr. med. rekao je da je imunizacija veliki civilizacijski doseg, velika vrijednost prije svega za djecu koja se imunizacijom štite od zaraznih

bolesti. Zahvalio se dugogodišnjim partnerima – Kancelariji svjetske zdravstvene organizacije u BiH i UNICEF- u BiH te istakao da se samo zajedničkim radom može postići da zdravstvena zaštita naše djece bude na istom nivou kao što je to u Zapadnoj Evropi i SAD-u.

Voditelj Službe za epidemiologiju zaraznih bolesti Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH prof. dr. sc. prim. Sanjin Musa, dr. med. istakao je da se ovogodišnja sedmica imunizacije obilježava u trenutku kad su u Federaciji Bosne i Hercegovine registrovane dvije epidemije zaraznih bolesti koje se mogu spriječiti

imunizacijom (epidemije morbilla i pertussisa).

Uz podršku UNICEF BiH i Evropske unije, Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH je producirao nove promotivne i edukativne materijale o redovnoj imunizaciji i distribuisao ih u sve kantone u Federaciji BiH, a tokom trajanja okruglog stola, ispred zgrade Zavoda bila su postavljena dva promo štanda na kojem su doktori Barbara Knežević i Mirko Međugorac iz Službe za promociju zdravlja ZZJZFBiH sa radnicima zainteresovanim građanima dijelili promotivne i edukativne materijale i odgovarali na pitanja o imunizaciji.

Edukativna predavanja o HPV za više od 700 učenika srednjih medicinskih škola u Mostaru

Mostar, 2024. godine

Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH u proteklom periodu organizovao je edukativna predavanja o humanom papiloma virusu (HPV) i imunizaciji protiv HPV za učenike Srednje medicinske škole Mostar i Srednje medicinske škole Sestara milosrdnica u Mostaru te

njihove nastavnike i roditelje.

Na predavanjima je učestvovalo preko 700 učenika iz obje srednje medicinske škole, a ukupno su održana 24 predavanja. Kroz predavanja i diskusije dr. Barbara Knežević iz Službe za promociju zdravlja ZZJZFBiH prezentovala

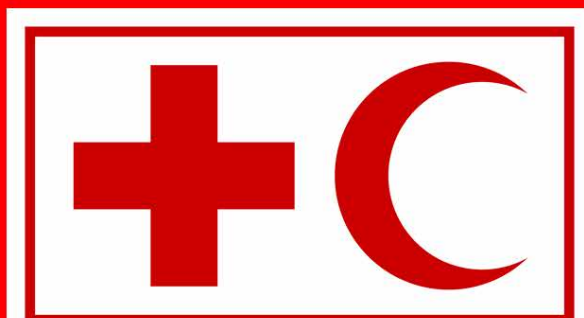
je osnovne informacije o infekciji HPV-om, posljedicama po zdravlje te načinima prevencije i kontrole sa fokusom na značaj imunizacije protiv HPV-a kao primarne prevencije u populaciji djevojčica i dječaka.

Dr. Knežević je istakla važnost kontinuirane edukacije mladih zasnovane na pouzdanim

naučnim informacijama te važnost veće informisanosti i aktivnog učestvovanja mladih u zaštiti zdravlja. Roditeljima je savjetovala da se odazovu na poziv škola i zdravstvenih ustanova na besplatnu vakcinaciju protiv HPV-a i tako efikasno zaštite djecu od bolesti koje uzrokuje ovaj virus.

Međunarodni dan Crvenog križa i Crvenog polumjeseca 08. svibanj

Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH nastavlja Preventivni program ranog otkrivanja slabovidnosti djece “Pregledaj – progledaj”

Federacija BiH, 2024. godine

Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH nastavlja realizaciju Preventivnog programa ranog otkrivanja slabovidnosti kod djece uzrasta 4 godine u Federaciji BiH “Pregledaj

– progledaj”. Koordinator Programa je prim. mr. sc. Adnana Dizdarević Maksumić, dr. med. – rukovodilac Službe za socijalnu medicinu Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH.

U sklopu realizacije trećeg ciklusa Preventivnog programa Pregledaj – progledaj, pripremne aktivnosti su majske radionice širom Federacije BiH namijenjene pedijatrima i oftalmolozima iz svih kantona, kako bi se što adekvatnije, zajednički pripremili za preventivne preglede koji će trajati od juna do decembra 2024. u domovima zdravlja i vrtićima, kada je planirano da budu pregledana djeca rođena 2020. godine.

Kao i prethodnih godina, roditelji se pozivaju da odvedu četverogodišnjake na besplatni preventivni pregled kod zdravstvenih radnika iz ugovornih zdravstvenih ustanova u Federaciji BiH ili da pristanu da zdravstveni radnici djecu pregledaju u vrtićima.

Djeca kod koje se, nakon pregleda, uoči oslabljena funkcija vida, upućuju se na dodatnu oftalmološku obradu i liječenje.

Edukativna radionica o HPV za studente u Mostaru

Mostar, 10. 5. 2024. godine

Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH organizovao je edukativnu radionicu o humanom papiloma virusu (HPV) i imunizaciji protiv HPV za studente Fakulteta zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru i stručnjake iz područja sanitarnog inženjerstva koja je održana 10. maja 2024. godine na Fakultetu zdravstvenih studija Sveučilišta u Mostaru, a povodom 6. Studentskog simpozija sanitarnog inženjerstva – SanMo 2024.

Dr. Barbara Knežević i dr. Mirko Međugorac iz Službe za promociju zdravlja naglasili su da

je HPV najčešća spolno prenosiva infekcija na svijetu, prenosi se intimnim dodiranjem kože ili sluznice uključujući vaginalni, analni ili oralni spolni kontakt te su neophodni redovni preventivni pregledi i testiranje PAPA testom koji omogućavaju rano otkrivanje promjena na grliću materice i pravovremeno liječenje.

Posebno su se osvrnuli na važnost vakcinacije protiv HPV-a koju je preporučljivo provesti prije započinjanja spolne aktivnosti te istakli da vakcinacija ne uklanja rizik, nego ga smanjuje.

Sastanak radne grupe za izradu Vodiča za najbolje prakse i sigurnost imunizacije u Federaciji BiH

Sarajevo, 15. 5. 2024. godine

Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH bio je domaćin sastanka Radne grupe za izradu Vodiča za najbolje prakse i sigurnost imunizacije u Federaciji BiH koji je održan 15. maja 2024. godine u Organizacijskoj jedinici u Sarajevu.

Urednik Vodiča je prof. dr. sc. prim. Sanjin Musa, dr. med. – voditelj Službe za epidemiologiju zaraznih bolesti Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH, a radnu grupu čine i drugi ugledni stručnjaci iz Stručnog savjetodavnog tijela za imunizaciju FMZ, Komisije za sigurnost imunizacije i Komisije za zarazne bolesti.

Planirano je da Vodič bude stručni materijal u kojem će se nalaziti informacije o rasporedu i razmacima između vakcinacije, kontraindikacijama i mjerama opreza, primjeni i čuvanju cjepiva u hladnom lancu, sprječavanju i upravljanju neželjenim reakcijama, procjeni uzročnosti neželjenih događaja nakon vakcinacije, vakcinaciji osoba sa izmijenjenom

imunokompetencijom, a sadržavat će i smjernice za prijavljivanje i istragu neželjenih događaja nakon vakcinacije, zatim sigurnosti vakcina i komuniciranje neželjenog događaja nakon vakcinacije te druga uputstva i preporuke o važnosti, sigurnosti i provođenju imunizacije u Federaciji BiH.

Vodič za najbolje prakse i sigurnost imunizacije u Federaciji BiH namijenjen je koordinatorkama programa imunizacije, osoblju državnog regulatornog tijela, pružiocima zdravstvenih usluga, posebno usluga imunizacije u

ustanovama i na terenu, osoblju i drugim radnicima u službama imunizacije, apotekama i školama.

Izradu Vodiča za sigurnost imunizacije u Federaciji BiH podržala je Kancelarija Svjetske zdravstvene organizacije u BiH.

Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine nastavlja Program mjera zaštite oralnog zdravlja u FBiH “Zube pregledaj – osmijeh sačuvaj”

Federacija BiH, maj 2024. godine

Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH nastavlja realizaciju Programa mjera zaštite oralnog zdravlja u Federaciji BiH “Zube pregledaj – osmijeh sačuvaj”. Koordinatorica Programa je dr. sc. Šeila Cilović Lagarija, dr. stom. – voditeljica Službe za bistatistiku i informatiku Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH.

Program mjera zaštite oralnog zdravlja u Federaciji BiH “Zube pregledaj – osmijeh sačuvaj” u 2024. godini provodit će se u Unsko-sanskom, Posavskom, Bosansko-podrinjskom

i Kantonu 10. Program obuhvata svu djecu od 6 do 12 godina koja su upisana u osnovne škole na području ovih kantona

Pregledi oralnog zdravlja djece su u potpunosti prilagođeni djeci i provodit će se uz informisani pristanak roditelja koji će dati osnovnim školama u kojima će se obavljati pregledi. Pripremne aktivnosti za preglede su majske radionice u navedenim kantonima namijenjene zdravstvenim radnicima/stomatološkim timovima.

Producirani stručno-promotivni materijali o prevenciji pušenja i promociji prostora bez duhanskog dima

Sarajevo/Mostar, 2024. godine

Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH u svom kontinuiranom opredjeljenju za zaštitu zdravlja stanovništva nastavlja sa aktivnostima prevencije pušenja te je osmislio tematski letak posvećen jačanju svijesti stanovništva o sastavu duhanskog dima, posljedicama pušenja po zdravlje, štetnosti pasivnog pušenja,

kao i o prestanku pušenja.

Služba za promociju zdravlja Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH će ovaj stručni i promotivni materijal distribuisati zdravstvenim ustanovama, odgojno-obrazovnim institucijama, relevantnim društvenim i

privrednim subjektima i vladinim i nevladinim organizacijama u Federaciji BiH. Materijal će se koristiti i u javnozdravstvenim akcijama, na promotivnim skupovima u zajednici, a bit će dostupan i medijima.

Održan sastanak radne grupe za zdravstvene aspekte dalekosežnog prekograničnog zagađenja zraka

Bonn, 22. – 23. 5. 2024. godine

Sastanak Radne grupe za zdravstvene aspekte dalekosežnog prekograničnog zagađenja zraka na kojem je aktivno učestvovala i dr. sc. Aida Vilić Švraka, dr. med. iz Službe za promociju zdravlja Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH, održan je 22.-23.5.2024. godine u Bonnu. Cilj je revizija međunarodnih politika i procesa o kvalitetu zraka i zdravlju, uz razmjenu iskustava država članica o politikama i radnjama preduzetim za rješavanje problema onečišćenja zraka, s ciljem poboljšanja zdravlja stanovništva.

Zaključeno je da u cijeloj regiji Jugoistočne Evrope, u zemljama sa istim sistemom javnozdravstvenih ustanova, još uvijek ne postoji praćenje zdravstvenog rizika od izloženosti onečišćenju zraka, u skladu sa programskim rješenjima koje predlaže SZO. S tim u vezi, predstavnici BiH (oba entiteta), Republike Srbije i Crne Gore održali su inicijalni interni sastanak sa program menadžericom SZO gđom. Dorotom Jarošinskom, na kojem je dogovoreno da Kancelarija WHO ECEH u Bonnu sljedeće godine

održati subregionalnu radionicu naprednog nivoa o praktičnoj primjeni modela/softvera Svjetske zdravstvene organizacije za procjenu uticaja onečišćenja zraka na zdravlje. Na taj način bi se omogućilo javnozdravstvenim sistemima cijele regije da procijene uticaj na zdravlje koji potiče od onečišćenja zraka, na isti način. Prijedlog je da domaćin ove subregionalne radionice bude Republika Srbija, kao i da nosioci ovakve saradnje u realizaciji radionice budu međunarodno priznati stručnjaci iz ove oblasti iz Instituta za javno zdravstvo Vojvodine, Centar za higijenu, koji veliki dio svojih analiza rade pomoću ovih programskih paketa SZO (AirQ+).

Na Vrelu Bosne obilježen Svjetski dan multiple skleroze

Sarajevo, 25. 5. 2024. godine

Savez udruženja oboljelih od multiple skleroze Federacije BiH organizovao je u subotu, 25. maja 2024. godine na Vrelu Bosne u Sarajevu obilježavanje Svjetskog dana multiple skleroze. Tom prilikom dr. Elvedina Žiga iz Službe za promociju zdravlja Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH održala je interaktivno predavanje na temu “Zdrava ishrana oboljelih od multiple skleroze”, u cilju edukacije o optimalnom modelu ishrane oboljelih i prevenciji

komorbiditeta. Predavanju su prisustvovali predstavnici kantonalnih udruženja oboljelih od MS-a i članovi njihovih porodica.

Predstavnice Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH na 25. Federalnom takmičenju iz prve pomoći

Bijambare, 26. 5. 2024. godine

Na Bijambarama je u nedjelju, 26. maja 2024. godine održano 25. Federalno takmičenje iz prve pomoći, na kojem je učestvovalo 16 ekipa – timova Crvenog križa, osnovnih i srednjih škola iz Federacije BiH.

Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH i ove se godine, aktivnostima iz domena promocije zdravlja i zdravih životnih stilova te prevencije bolesti, pridružio Crvenom križu Federacije BiH sa kojim ima potpisan Sporazum o saradnji i razumijevanju.

Prof. dr. sc. Aida Ramić-Čatak, dr. med. – pomoćnica direktora za medicinske poslove i rukovodilac Sektora za javno zdravstvo na otvorenju se obratila prisutnima ističući važnost intersektorske saradnje te je poželjela takmičarima sretan i uspješan rad.

Predstavnice Službe za promociju zdravlja Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH tom su prilikom na svom štandu dijelile promotivne materijale koje je Zavod pripremio i distribuisao u proteklom periodu.

Prevenција i prestanak pušenja u kontinuiranom fokusu djelovanja Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH

Sarajevo, 31. 5. 2024. godine

Povodom Svjetskog dana bez duhanskog dima koji se obilježava 31. maja svake godi-

ne, Udruženje PROI u saradnji sa Švicarskom agencijom za razvoj i saradnju SDC i Ekonom-

skim fakultetom Univerziteta u Banja Luci organizovalo je u Sarajevu tematsku diskusiju na temu “Implementacija politika kontrole duhana u BiH.”

Tom prilikom prisutnim su se obratili organizatori, predstavnici Svjetske zdravstvene organizacije, Svjetske banke, Delegacije EU u BiH i Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH. Događaju su prisustvovali i drugi predstavnici državnih institucija, zdravstvenih ustanova, međunarodnih i nevladinih organizacija.

Prof. dr. sc. Aida Ramić Čatak, dr. med. – pomoćnica direktora za medicinske poslove i rukovodilac Sektora za javno zdravstvo Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH istakla je da se pušenje smatra velikim javnozdravstvenim problemom i jednim od najznačajnijih faktora

rizika za zdravlje te se osvrnula na poražavajuće trendove obolijevanja i smrtnosti povezanih sa pušenjem, posebno iz grupe bolesti srca i krvnih sudova i malignih neoplazmi.

Istakla je da su prevencija i prestanak pušenja u kontinuiranom fokusu djelovanja Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH, a kako je u fokusu početak primjene Zakona o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje, Zavod je pripremio tematski promotivni letak i naljepnice o zabrani pušenja koji se distribuišu relevantnim ustanovama kao što su zdravstvene ustanove u FBiH, ministarstva u Vladi Federacije BiH, kantonalna ministarstva zdravstva i obrazovanja, kantonalni zavodi za javno zdravstvo, mediji, javni prostori i dr.

Učešće prim. dr. sc. Siniše Skočibušića na prestižnom treningu iz područja finansiranja zdravlja i imunizacije

Istanbul, 27. 5. – 1. 6. 2024. godine

Direktor Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH prim. dr. sc. Siniša Skočibušić, dr. med. kao predstavnik Bosne i Hercegovine učestvovao je na edukaciji naziva “Public Financing for Children for Health & Immunization Training”, koju je organizovao UNICEF u Istanbulu (Turska) od 27. maja do 1. juna 2024. godine.

Ova edukacija okupila je 25 učesnika iz različitih zemalja, uključujući predstavnike ministarstava zdravstva, finansija i planiranja, kao i osoblje UNICEF-a i posmatračice iz UNICEF-ovog sjedišta te drugih regionalnih kancelarija i partnerskih organizacija poput WHO-a i GAVI-a.

Edukacija je dio širih napora UNICEF-a naziva “Social Inclusion: Public Finance for Children (PF4C)”, koji ima za cilj osigurati da se sredstva troše na najefikasniji, najdjelotvorniji i najpravedniji način. Kao dio Strategijskog akcijskog plana (2022-2025), UNICEF pruža pojačanu podršku vladama u efikasnom korištenju resursa, adekvatnom budžetiranju i trošenju sredstava, kako bi se postigla veća pokrivenost i ravnopravnost u svim sektorima, posebno za najugroženiju djecu.

Učešće prim. dr. sc. Siniše Skočibušića, dr. med. na ovom prestižnom treningu dodatno je naglasilo važnost ovog događaja za našu

zemlju i doprinos unaprjeđenju javnog zdravstva. Također, ono je nastavak jačanja kapaciteta i pozicije Zavoda za javno zdravstvo

Federacije BiH na međunarodnom nivou kroz uključivanje u različite međunarodne inicijative, programe i projekte.

Saradnja Zavoda za javno zdravstvo FBiH i Farmaceutskog fakulteta UNSA

Sarajevo, 4. 6. 2024. godine

Direktor Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH prim. dr. sc. Siniša Skočibušić, dr. med. sa saradnicima posjetio je Farmaceutski fakultet Univerziteta u Sarajevu 4. juna 2024. godine, gdje je sa dekanom prof. dr. Fahirom Bečićem, prodekanima i profesorima razgovarao o saradnji dvije institucije na stručnom, nastavnom i naučnom planu.

Na sastanku su razmijenjene ideje o edukaciji studenata i zdravstvenih radnika, promociji

zdravlja i pripremama i apliciranju za naučno-istraživačke projekte u zemlji i inostranstvu. Posebno je razgovarano o mogućnostima uvođenja kolegija Javno zdravstvo u nastavni plan i program Farmaceutskog fakulteta UNSA, predavačima i konkretnim i praktičnim nastavnim jedinicama. Jedna od tema bila je i briga za zbrinjavanje i odlaganje svih vrsta zdravstvenog/farmaceutskog otpada i regulisanje ove problematike u Federaciji BiH.

Udruženje građana, roditelja i prijatelja djece sa dijabetesom “Novi Horizonti” Tuzla dodijelilo zahvalnicu Zavodu za javno zdravstvo Federacije BiH

Tuzla, 5. 6. 2024. godine

U srijedu, 5.6.2024. godine, u Kongresnoj dvorani Grand hotela Tuzla održana je panel

diskusija na temu “Dijabetes nekad i sad uz savremene metode liječenja dijabetesa.”

Panelu su prisustvovali predstavnici Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH, predstavnici izvršne i zakonodavne vlasti Tuzlanskog kantona, predstavnici gradova i općina koji pružaju kontinuiranu podršku radu Udruženja, predstavnici farmaceutskih kuća – prijatelji Udruženja, mediji, kao i predstavnici Udruge Insula Mostar i Udruženja oboljelih od dijabetesa Diabeta Bijeljina. Predavači su u svojim izlaganjima napravili paralelu između života sa dijabetesom nekad i sad te istakli veliki tehnološki napredak u liječenju ove bolesti. Posebna pažnja posvećena je modernim

metodama koje značajno poboljšavaju kvalitet života oboljelih od dijabetesa uključujući inovativne terapije, napredne uređaje za kontinuirano praćenje glukoze i nove načine primjene inzulina.

Predstavnica ZZJZFBiH na treningu “Impact training for Big Data in healthcare” Spring School 2024. u Valenciji

Valencija, 3. 6. – 7. 6. 2024. godine

Dr. sc. Šeila Cilović-Lagarija, dr. stom. – voditeljica Službe za biostatistiku i informatiku, prisustvovala je Spring School 2024 treningu “Impact training for Big Data in healthcare” koji je održan od 3. do 7. juna 2024. godine u Valenciji, Španija.

Regionalna kancelarija Svjetske zdravstvene organizacije za Evropu kroz Odjeljenje za informacije, dokaze, istraživanje i inovacije (DIR), u saradnji sa Universitat Politècnica de València, organizuje Spring School “Big Data Training”, s ciljem poboljšanja kapaciteta zemalja u oblasti “Big Data in healthcare”. Ovaj trening osnažuje polaznike ne samo iz tehnološke perspektive, već i iz organizacione, etičke i regulatorne dimenzije, baveći se kritičnim aspektima za uspješnu implementaciju i održavanje infrastrukture zdravstvenih podataka u zdravstvenom sistemu.

Podaci u zdravstvu predstavljaju važan resurs za unaprjeđenje zdravstvenih usluga, donošenje odluka i kreiranje efikasnih strategija za poboljšanje javnog zdravlja stanovništva. Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH kontinuirano radi na unaprjeđenju sistema izvještavanja u oblasti javnog zdravlja, što je osnova za analiziranje zdravstvenih sistema i upravljanje podacima koji su neophodni za javnozdravstveno djelovanje i planiranje.

Održana nacionalna početna radionica u BiH za projekat ažuriranja NIP-a Stokholmske konvencije (GEF 10785)

Sarajevo, 13. 6. 2024. godine

U Sarajevu je u četvrtak, 13.6.2024. godine održana Nacionalna početna radionica u BiH

za projekat ažuriranja NIP-a Stokholmske konvencije koji se vrši u sklopu projekata GEF ID

10785 pod nazivom “Globalni razvoj, revizija i ažuriranje nacionalnih planova implementacije (NIP) u skladu sa Stokholmskom konvencijom (SK) o trajnim organskim zagađivačima (POPs)” ili GEF ID 10924 pod nazivom “Revizija i ažuriranje Nacionalnih planova implementacije Stokholmske konvencije o trajnim organskim zagađivačima (POPs) u Albaniji, Armeniji i Kazahstanu”. Radionici su u ime Zavoda za javno

zdravstvo Federacije BiH prisustvovali doc. dr. Amir Čaušević i doc. dr. Daniel Maestro.

Cilj projekta ažuriranja Nacionalnog implementacijskog plana (NIP) je doprinijeti naporima BiH u provođenju Stokholmske konvencije i posljedično zaštititi ljudsko zdravlje i okoliš od rizika koje predstavlja nesavjesno korištenje, upravljanje i ispuštanje trajnih organskih zagađivača.

Sastanak Evropske regionalne mreže zdravstvenih informacija (Health Information Network – HIN)

Kopenhagen, 14. 6. 2023. godine

Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) – Regionalni ured za Evropu i Evropska komisija organizovali su 14. juna 2024. godine u Kopenhagenu (Danska) sastanak Evropske regionalne mreže zdravstvenih informacija (Health Information Network – HIN) koji je okupio stručnjake iz različitih zemalja evropskog regiona, kako bi diskutovali o najnovijim dostignućima i izazovima u oblasti zdravstvenih informacija i podataka. Predstavnicu Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH na ovom sastanku bila je dr. sc. Šeila Cilović-Lagarija, dr. stom. – voditeljica Službe za biostatistiku i informatiku Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH.

Posebna pažnja posvećena je pitanjima zaštite privatnosti i sigurnosti podataka, kao i načinima za unaprjeđenje pristupa zdravstvenim informacijama za sve građane. Učesnici su razmijenili iskustva i primjere dobre prakse te su dogovorene konkretne mjere i akcioni planovi za buduće aktivnosti mreže.

Obilježen Svjetski dan dobrovoljnih darivalaca krvi

Sarajevo, 14. 6. 2024. godine

U petak, 14.6.2024. godine, obilježen je Svjetski dan dobrovoljnih darivalaca krvi. Cilj je

podići svijest o potrebi za sigurnom krvlju i krvnim proizvodima, ali i naglasiti značajan

doprinos dobrovoljnih i neplaćenih darivalaca krvi u spašavanju života.

Pored zajedničke akcije darivanja krvi koja je održana u sali za borilačke sportove KSC Ilidža u Sarajevu, uporedo je organizovan i Sajam aktivnosti na kojem je Crveni križ sa partnerima predstavio svoje aktivnosti. Na štandu Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH građanima su na raspolaganju bili promotivni materijali u cilju edukacije o zdravim životnim stilovima,

očuvanju zdravlja, rizikofaktorima i prevenciji obolijevanja te direktna mogućnost savjetovanja i dobijanja adekvatnih informacija od zdravstvenih stručnjaka, uposlenika Zavoda.

Tom prilikom je dr. Elvedina Žiga iz Službe za promociju zdravlja Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH održala predavanje o važnosti vakcinacije protiv HPV infekcije te prisutne upoznala o dostupnosti vakcina u Federaciji BiH.

Posjeta delegacije Farmaceutskog fakulteta SUM-a Zavodu za javno zdravstvo FBiH: Nova perspektiva za saradnju

Mostar, 21. 6. 2024. godine

Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine – Organizacijska jedinica u Mo-

staru ugostio je 21. juna 2024. godine delegaciju Farmaceutskog fakulteta Sveučilišta u

Mostaru na čelu sa dekanom prof. dr. sc. Ivi-com Brizićem. Tokom posjete, održan je konstruktivan sastanak na kojem se razgovaralo o mogućnostima i perspektivama saradnje između dvije institucije.

Posebna pažnja posvećena je važnosti kvalitetne edukacije budućih farmaceuta, kao i kapacitetima Zavoda za pružanje praktične obuke studentima, koja je ključna za

unaprjeđenje obrazovnog procesa na fakultetu.

Razgovaralo se i o mogućnosti zajedničkih istraživačkih projekata, posebno u oblasti javnog zdravstva i farmacije. Obje institucije izrazile su uvjerenje da će ova posjeta biti početak dugoročne i plodonosne saradnje. Planirano je potpisivanje sporazuma o saradnji koji će detaljno regulisati sve aspekte zajedničkih aktivnosti.

Predstavljen Pravilnik o uslovima za posebne prostore za pušenje u smislu izuzetaka od zabrane pušenja

Sarajevo, 28. 6. 2024. godine

Na konferenciji za medije održanoj 28. juna u Sarajevu, predstavnici Federalnog ministarstva zdravstva, Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH i Udruženja PROI predstavili su Pravilnik o uslovima za posebne prostore za pušenje u smislu izuzetaka od zabrane pušenja, čime su se stekli uslovi za primjenu Zakona o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana i duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje. Rok prilagodbe je šest mjeseci.

Pomoćnik federalnog ministra zdravstva Vedran Marčinko pojasnio je šta definiše Pravilnik, na koga se odnosi te kakve su kazne predviđene za fizička i pravna lica i ko će nadgledati provođenje Zakona i provoditi kaznene mjere.

Prof. dr. sc. Aida Ramić Čatak, dr. med. – pomoćnica direktora za medicinske poslove i rukovodilac Sektora za javno zdravstvo Zavoda za javno zdravstvo FBiH koji je aktivno učestvovao u izradi Zakona i podzakonskih akata, istakla je da svake godine oko 10.000 života bude izgubljeno od bolesti srca i krvnih

sudova, različitih vrsta raka, kao i bolesti i stanja koja bi se mogla uspješno prevenirati pa i eliminisati efikasnim mehanizmima kontrole duhana.

Podsjetila je da je duhanski dim uzrok osnovnih zagađenja zraka unutrašnjih prostora.

Naglasila je da se aktivno prate dobre međunarodne prakse koje u ovom slučaju traže apsolutnu zabranu pušenja u zatvorenim javnim prostorima.

Novi pravilnik ima za cilj poboljšanje kvaliteta zraka u ugostiteljskim objektima i zaštitu zdravlja građana, sa posebnim naglaskom na prevenciju bolesti povezanih sa pušenjem.

Predstavnici UNICEF-a za Evropu i Centralnu Aziju i UNICEF BiH posjetili Zavod za javno zdravstvo FBiH – OJ Mostar

Mostar, 29. 6. 2024. godine

Predstavnici Regionalne kancelarije UNICEF-a za Evropu i Centralnu Aziju i Sekcije za zdravstvo UNICEF BiH posjetili su Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine – OJ Mostar u petak, 29. juna 2024. godine.

Delegaciju UNICEF-a činili su dr. Gabriele Fontana, šef za oblast zdravlja u Regionalnoj kancelariji, Fatima Čengić, šef za oblast imunizacije u Regionalnoj kancelariji, kao i predstavnici Sekcije za zdravstvo UNICEF-a BiH dr. Jela Aćimović, šef Sekcije i dr. Dušan Kojić, oficir za imunizaciju. Prilikom posjete održan je radni sastanak sa direktorom Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH prim. dr. sc. Sinišom Skočibušićem, dr. med. i dr. Rozalijom Nedić iz

Službe za epidemiologiju zaraznih bolesti Zavoda za javno zdravstvo Federacije BiH.

Uz imunizacijski program u Federaciji BiH i napore na njegovom proširenju i unaprjeđenju, kao i važnost redovne imunizacije djece i mladih u Federaciji BiH prema Kalendaru imunizacije, sagovornici su se osvrnuli i na UNICEF-ovu ulogu i doprinos u području imunizacije u Federaciji BiH u prethodnim godinama.

Tema sastanka bila je i rani rast, kao i tjelesni, emocionalni i intelektualni razvoj djeteta kao osnova za dobro zdravlje tokom cijelog života, sa akcentom na važnost dojenja, zaštitu i promociju dojenja kao “zlatnog standarda” dječije prehrane.

Glavni i odgovorni urednik
prim. dr. sc. Siniša Skočibušić, dr. med.

Zamjenica glavnog i odgovornog urednika
Elvedina Žiga, dr. med.

Lektor
Maja Kojović

Dizajn
FRAM-ZIRAL d.o.o., Mostar

Izdavač
Zavod za javno zdravstvo
Federacije Bosne i Hercegovine

ISSN
2831-1604

Mjesto i godina izdavanja
Sarajevo/Mostar, 2024.

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Organizacijska jedinica u Mostaru

📍 Vukovarska 46
☎ +387 36 382 101
✉ kabinet.mo@zzjfbih.ba

Organizacijska jedinica u Sarajevu

📍 Maršala Tita 9
☎ +387 33 564 601
✉ kabinet.sa@zzjfbih.ba

